

Zaštita životne sredine i upravljanje otpadom, ali i njihov uticaj na zdravlje ljudi, bili su tema okruglog stola posvećenog Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom. Zakonom iz marta 2016. naša regulativa u ovoj oblasti približila se evropskoj. Ipak, u zemlji Srbiji, otpad je i dalje samo otpad.

Nacrtom zakona o izmenama trebalo je da se omogući uvoz neopasnog otpada, koji bi industrijska postrojenja koristila kao osnovno ili dodatno gorivo. Nacrt je predat u skupštinsku proceduru po hitnom postupku (bez javne rasprave) u maju prošle godine. Iz procedure je povučen u junu.

Raspravu na kojoj su se susreli predstavnici akademske zajednice, lokalnih zajednica, organizacija civilnog društva i Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine, organizovali su Regionalni centar za životnu sredinu – kancelarija u Srbiji, i udruženje UNEKOOP iz Paraćina.

Cilj okruglog stola, prema rečima organizatora, bio je da se naglasi važnost uključivanja svih zainteresovanih strana u diskusiju o izmenama zakona koje imaju direktan uticaj na stanje životne sredine i poštovanje hijerarhije upravljanja otpadom u Srbiji. Drugim rečima, ne postoji dovoljno jak argument da se izmene zakona donose bez opsežne javne rasprave.

Upravljanje otpadom na pravi način

Zakonom iz marta 2016. naša regulativa u ovoj oblasti približila se evropskoj. Ipak, u zemlji Srbiji, otpad je i dalje samo otpad.

„Insistiramo na punoj implementaciji odredaba Zakona jer jedino tako otpad može da postane resurs i da zahvaljujući cirkularnoj ekonomiji otvaramo nova, zelena radna mesta. Zahvaljujući tome, imaćemo razvojnu šansu za privredu čiji će proizvodi na taj način postati konkurentniji”, rekla je Ivana Stojiljković, predsednica Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine.

Na teritoriji Republike Srbije postoji 12 sanitarnih, 130 javno-komunalnih deponija i gotovo 3.000 divljih deponija. Nad poslednjim ne postoji nikakva kontrola, na njima se može naći sve – od životinjskog, do opasnog otpada.

Ne stojimo mnogo bolje ni sa praćenjem parametara koji ukazuju na zagađenje vazduha, vode i zemljišta.

„U skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine i Zakonom o zaštiti kvaliteta vazduha, preduzeća koja spadaju u kategoriju zagađivača, imaju obavezu samomonitoringa, u saradnji sa akreditovanim i ovlašćenim laboratorijama i uz odgovarajući inspekcijski nadzor”, rekao je Nebojša Redžić iz Agencije za zaštitu životne sredine Ministarstva zaštite životne sredine. U obavezi su da podatke dostavljaju Agenciji, koja ih objavljuje na svom sajtu.

Međutim, među tridesetak ovlašćenih laboratorija u našoj zemlji, nijedna ne radi analize na

prisustvo dioksina i furana, kancerogenih supstanci koje nastaju spaljivanjem pojedinih frakcija otpada i koje, zajedno sa teškim metalima i ostalim zagađivačima, mogu završiti u životnoj sredini.

Prema rečima dr Ilije Vukadinovića, pedijatra, predstavnika Ekološkog pokreta Kosjerić, proizvodi spaljivanja otpada u cementarama su oksidi azota (gasovi sa efektom staklene bašte), teški metali, među kojima su najopasniji za okolinu živa i talijum, i hlorovani ugljovodonici – furani i dioksini. Poslednji, osim ogromnog kancerogenog potencijala, spadaju u najotrovnije supstance, iza onih koje dovode do botulizma, tetanusa i difterije. „Nakupljaju se u organizmu i ne postoji način da se uklone; izazivaju sterilitet, malformacije kod fetusa, poremećen rad imunostistema, žlezda sa unutrašnjim lučenjem”, objasnio je dr Vukadinović.

Uz napredne tehnologije u industriji, trebalo bi da idu još napredniji sistemi za zaštitu životne sredine, kao i metode za kontinuirano praćenje opasnih supstanci u okolini.

Međutim, sve to ima i svoju cenu.

„Potrebna nam je određena doza skepse i opreza kada poželimo da u našu privredu implementiramo naizgled napredna rešenja. Ona mogu da imaju negativan uticaj na našu, poslednjih decenija narušenu životnu sredinu, kao i na zdravlje ljudi”, rekao je dr Ilija Brčeski, profesor Hemijskog fakulteta u Beogradu. Dodao je da je za to neophodno imati punu zakonsku i infrastrukturnu pripremljenost, i da smatra da bi ova rasprava trebalo da osvetli potrebu da se pre donošenja odluka uzme u obzir nivo tehnološkog razvoja naše privrede.

Izvor: rts.rs